

Възникване на концепцията за Европа на регионите

Идеен баща на регионализма е известният швейцарски критик на цивилизацията Дени дьо Ружмон. През 1980 г. той описва кризата на централистичната държава с ясната формула: Държавите "са твърде малки, за да играят ефективна роля в световен мащаб или за да осигурят своята отбрана. Те, с изключение на две или три държави, са и твърде големи, за да могат наистина да изпълнят своите региони с живот и да решат проблемите на безработицата, екологията и образованието". Следователно европейските региони и европейската федерация биха могли да се формират заедно, във взаимна зависимост. Според това схващане без автономни региони като базисни единици няма да има и дееспособно европейско обединение.

През 70-те години особено популярни бяха размислите в полза на "Европа на регионите", които бяха белязани от социокултурния знак. От средата на 80-те години настояването за засилен регионален диалог придоби популярност и навлезе в практическата политика. В тази фаза регионите претърпяха ясна промяна и от "обект на европейската политика" се превърнаха в ангажирани актьори с претенция да вземат отношение по европейските въпроси.

От средата на 80-те години представители на регионите от различни европейски страни изготвиха общи каталози на исканията си, каквато бе например "Декларацията от Дюселдорф" от юни 1991 г. и "Декларацията за регионализма в Европа" на АБВАСамблеята на регионите в Европа (АРЕ) от декември 1996 г. ? Комитетът на регионите (КР) се включи ангажирано в този дебат още от своето основаване. При това по отношение на ЕС най-често като приоритетни се посочват следните искания: ЕС да зачита културното и регионалното разнообразие, както и вътрешните държавни структури, включително възможностите за действие на регионите; тристепенна федеративна структура на ЕС със самостоятелни райони; регионален орган с правомощия да взема решения; укрепване на АБВпринципа на субсидиарността, както и самостоятелно право за сезиране на ? Европейския съд от страна на провинциите, регионите и автономните общности със собствено законодателство.

При теоретичното обосноваване на концепцията "Европа на регионите" съществува проблемът, че и до днес няма общоприета дефиниция на понятието "регион". Под това понятие може да се разбира: културен, икономически, социален и административен регион.

В рамките на ? регионалната, структурната и кохезионната политика на ЕС под "регион" се разбира най-вече административен регион, т. е. област, която е обединена поради административни причини и която е подчинена на едно общо правомощие. От особено значение е първото административно ниво, което идва след държавното ниво. В Германия това са провинциите. Налагането на тристепенна структура за вземане на решенията в ЕС се сблъсква - наред с принципните несъгласия от страна на националните правителства, преди всичко от централистките държави в ЕС - с едно почти непреодолимо препятствие, изразяващо се в това, че големината, правораздаването и възможностите за действие на регионите в ЕС са много различни. Наред със сравнително силните германски провинции, които имат характера на отделни държави, регионалните подразделения във Финландия, Гърция, Ирландия, Португалия или в Дания имат характера на чисти административни единици. В ЕС се наблюдава тенденция към постепенно засилване на регионалното ниво. Между другото това се наблюдава и в създаването на регионални парламенти в Шотландия и Уелс.